

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny zasedala v Brně u ombudsmana. Řešila především odškodnění za protiprávní sterilizace

4.12.2024 - | Kancelář veřejného ochránce práv

„Záměrem zákona o odškodnění za nezákonné sterilizace bylo odčinit křivdu z minulosti a omluvit se za příkoří, které ovlivnilo nejen životy tisíců žen, ale i jejich rodin a blízkých. V tuto chvíli však nemají ženy rovnou šanci o odškodnění požádat. Naším cílem je, abychom dali možnost žadatelkám, které nedostanou letos rozhodnutí ministerstva, podat žádost znovu. Stejně jako další žadatelky, které mohly podat žádost vícekrát, případně ji doplnit či opravit. Celý proces správního řízení prostě trval příliš dlouho,“ uvádí vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Lucie Fuková.

„Velmi vítám iniciativu ministra spravedlnosti Pavla Blažka a Evy Decroix, kteří dnes podali pozměňovací návrh, aby bylo možné žádat o odškodnění za protiprávní sterilizace ještě dva roky. Podporu myšlenky vyjádřil také premiér Petr Fiala už na posledním zasedání Rady pro záležitosti romské menšiny 14. listopadu 2024. A věřím, že návrh uvítá a podpoří i autorka zákona č. 279/2021 Sb. Helena Válková a opozice,“ dodává Lucie Fuková. *„Tato iniciativa navazuje i na spolupráci při přijetí definice anticikanismu letos v dubnu,“* uzavírá Lucie Fuková.

„Je mi ctí, že jsme u nás mohli zasedání Rady vlády pro romské menšiny přivítat. Čeká nás ještě hodně práce, ale v tomto případě jsme snad na dobré cestě. Prodloužení lhůty pro podávání žádostí o odškodnění by znamenalo šanci, aby skutečně všechny ženy mohly uplatnit nárok na odškodnění, a to včetně těch, kterým byla v minulosti žádost zamítnuta. Smysl by to mělo zejména pro ty ženy, kterým stát postavil do cesty za odškodněním na začátku velkou překážku, a to skartovanou dokumentaci,“ říká veřejný ochránce práv Stanislav Křeček.

K dnešnímu dni hlásí Ministerstvo zdravotnictví 2 088 přijatých žádostí, z toho 1 522 žádostí bylo vyřízeno. Kladně vyřízených žádostí je 706, dále 566 žádostí se stále řeší. Původní odhad zněl, že se o odškodnění přihlásí cca 400 osob.

„Už z těchto počtů je jasné, že se letos nestihnou všechny žádosti vyřídit a ne všechny ženy budou mít možnost uplatnit svůj nárok za stejných podmínek. To vyžaduje rozhodovací praxi, která je ustálená, a praxi, která je soudy shledávaná jako souladná se zákonem. Ta však dodnes neexistuje. Tento nedostatek potvrzuje i vysoká úspěšnost žadatelek před Městským soudem v Praze včetně Nejvyššího správního soudu. Proto je zásadní prodloužit dobu na uplatnění nároku, tak jak o tom hovoří dnes přijaté usnesení Rady vlády pro záležitosti romské menšiny¹ a dalších poradních orgánů²,“ dodává Fuková.

Vzhledem ke složitosti procesu žádosti o odškodnění, jež bylo identifikováno žadatelkami jako výrazná překážka, vyhlásil Odbor lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR už v létě 2024 dotační program na podporu aktivit NNO, které pomáhají žadatelkám s vyřízením žádostí a pořádají vzdělávací a informační kampaně pro veřejnost na téma odškodnění nezákonných sterilizací.

„Děkuji za pozvání do Brna kanceláři veřejného ochránce práv a za ombudsmanovu práci v oblasti

ochrany práv příslušníků romské menšiny," uzavírá vládní zmocněnkyně Fuková. „Vypadá to, že naše společné úsilí pomoci protiprávně sterilizovaným romským ženám přináší výsledky.“

Pozn.:

1 Rada vlády pro záležitosti romské menšiny proto přijala usnesení ve znění: *Rada bere na vědomí Vyrozumění veřejného ochránce práv vládě České republiky o systémových nedostatcích, nezákonné správní praxi, nečinnosti a nerespektování judikatury správních soudů ze strany Ministerstva zdravotnictví při výkonu agendy odškodňování protiprávních sterilizací podle zákona č. 297/2021 Sb. ze dne 17. 9. 2024, doporučuje ministrovi zdravotnictví realizovat kroky navržené veřejným ochráncem práv a doporučuje vládě navrhnout prodloužení zákonné lhůty pro uplatnění nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky alespoň o 1 rok.*

2 Toto usnesení je výsledkem společného úsilí a shody více poradních orgánů vlády. Usnesení v tomto znění (případně s drobnými formulačními odchylkami) přijali:

- Výbor proti mučení Rady vlády pro lidská práva dne 4. 10. 2024
- Pracovní skupina pro otázky romských žen Rady vlády pro rovnost žen a mužů dne 7. 11. 2024
- Rada vlády pro rovnost žen a mužů dne 2. 12. 2024 a bude po Novém roce přeloženo Radě vlády pro lidská práva.

https://www.ochrance.cz/aktualne/rada_vlady_pro_zalezitosti_romske_mensiny_zasedala_v_brne_u_o_mbudsmana-resila-predevsim-odskodneni-za-protipravni-sterilizace